

Žene u STEM-u

Projekt aktiva prirodne grupe predmeta

Slavonski Brod, 9.3.2026.

Uvod

Cilj projekta

- > Istražiti zastupljenost, položaj i utjecaj žena u znanosti
- > Upoznati se s doprinosom žena kroz povijest

Trajanje

- > 11.2. - Međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti
- > 8.3. - Međunarodni dan žena

Mentori

Igor Vidović, Jasminka Pavlić, Marijana Sinković, Dragana Butković, Sanja Lacković, Ivica Blažević, Ružica Jozić Radoš

Sadržaj

Biologija i medicina

Kemija i fizika

Matematika i računalstvo

Znanost o zemlji i okolišu

Astronomija i astrofizika

Inovacije i tehnologija

Zašto je važno spominjati znanstvenice?

Pristup obrazovanju

U prošlosti žene često nisu imale pristup obrazovanju i sveučilištima

Laboratorijski rad

Rijetko su mogle raditi na sveučilištima ili u laboratorijima

Nepriznavanje radova

Mnoge znanstvenice nisu dobile priznanje za svoj rad

Ravnopravnost danas

Danas se potiče ravnopravnost u znanosti i tehnologiji

Rita Levi-Montalcini

1902 – 2012

Izvor: nobelprize.org

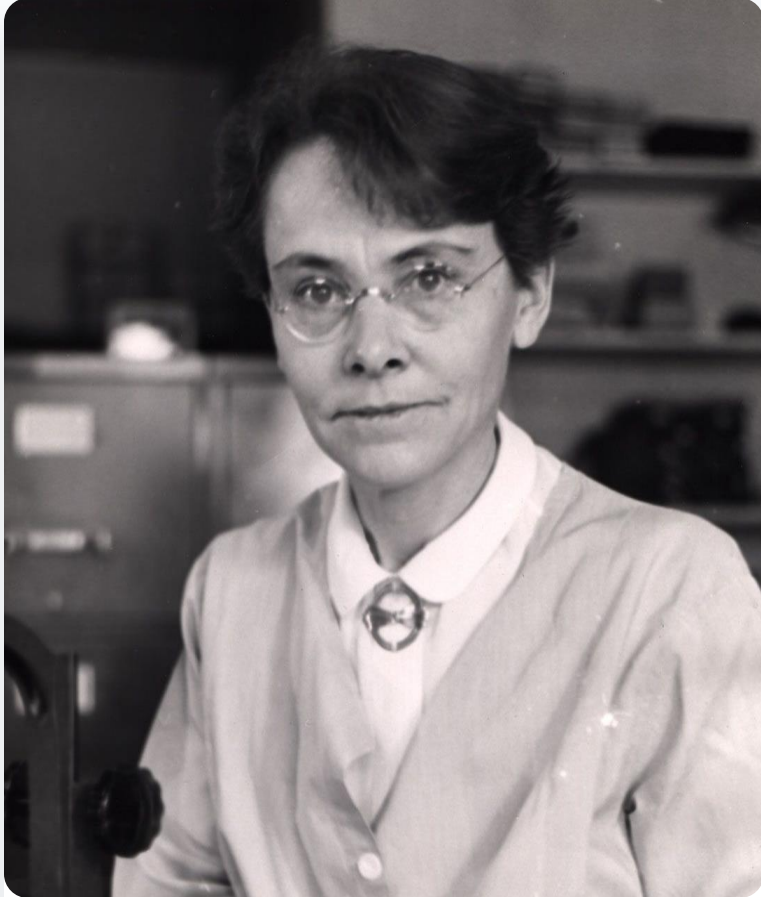
Talijanska neuroznanstvenica

- 🏆 Nobelova nagrada za medicinu 1986.
- 🕒 Otkriće nerve growth factor (NGF)
- 🌱 Doprinos neuroznanosti i regeneraciji živaca

Barbara McClintock

1902 – 1992

Izvor: britannica.com

Američka genetičarka

- 🔑 Otkriće "skakajućih gena" (transpozona)
- 🏆 Nobelova nagrada 1983.
- 🏆 Prva žena koja je samostalno dobila Nobelovu nagradu u kategoriji fiziologije i medicine

Tu Youyou

1930 –

Izvor: nobelprize.org

Kineska farmakologinja

Nobelova nagrada za medicinu 2015.

Otkriće artemisinina - lijek protiv malarije

"Profesorica triju ne" - bez doktorata, bez studija u inozemstvu, bez članstva u akademijama

Jennifer Doudna

1964 –

Izvor: berkeley.edu

Američka biokemičarka

- Suotkriće tehnologije CRISPR-Cas9 za uređivanje gena
- Nobelova nagrada za kemiju 2020.
- Suradnja s Emmanuelle Charpentier

Jane Goodall

1934 –

Izvor: globalnews.ca

Britanska primatologinja

- Istraživanje čimpanzi u Gombeu od 1960.
- Otkriće da čimpanze izrađuju alate i imaju emocije
- Osnovala Jane Goodall Institute

Françoise Barré-Sinoussi

1947 –

Izvor: nobelprize.org

Francuska virologinja

- ⚙️ Suotkriće HIV-a s Luc Montagnierom
- 🏆 Nobelova nagrada 2008.
- 📖 Autorica preko 270 znanstvenih publikacija

Sibila Jelaska

1938 –

Izvor: hazu.hr

Hrvatska biologinja

- Doktorirala na PMF-u Zagreb
- Voditeljica laboratorija za kulturu biljnih stanica
- Razvoj biotehnoloških metoda - somatska embriogeneza

Milica Šviglin Čavov

1859 – 1951

Izvor: adiva.hr

Prva hrvatska liječnica

- Rođena u Varaždinu
- Diplomirala u Zurichu
- Prvo radno mjesto u Njemačkoj, zatim u Hrvatskoj

Iva Tolić

1970 –

Izvor: nacional.hr

Hrvatska biofizičarka

- Voditeljica laboratorija na Institutu Ruđer Bošković
- Redovita profesorica na PMF-u Zagreb
- Dobitnica ERC projekata, članica HAZU, EMBO-a

Marie Curie

1867 – 1934

Izvor: nobelprize.org

Poljsko-francuska kemičarka i fizičarka

- 🏆 Dvije Nobelove nagrade - fizika 1903, kemija 1911
- ⚙️ Otkriće radija i polonija
- ★ Prva žena članica pariške Academie de medicine

Rosalind Franklin

1920 – 1958

Izvor: kcl.ac.uk

Engleska kemičarka

- Ključna za otkriće strukture DNA (Foto 51)
- Rendgenska difrakcija
- Planetoid nazvan po njoj

Irène Joliot-Curie

1897 – 1956

Izvor: curie-joliotcurie.fr

Francuska kemičarka, kći Marie Curie

- Nobelova nagrada za kemiju 1935.
- Otkriće umjetne radioaktivnosti
- Prva žena u francuskoj vladi

Dorothy Crowfoot Hodgkin

1910 – 1994

Izvor: nobelprize.org

Britanska kemičarka

- Nobelova nagrada za kemiju 1964.
- Odredila strukture penicilina, vitamina B12 i insulina
- Rendgenska kristalografija

Katarina Kranjc

1915 – 1989

Izvor: popularizacija.ifs.hr

Prva hrvatska doktorica fizike

- Diplomirala 1936, doktorirala 1954. na PMF-u Zagreb
- Konstruirala prvu komoru za raspršenje rendgenskih zraka u Hrvatskoj
- Nagrada Ruđer Bošković 1975.

Zlata Bartl

1920 – 2008

Izvor: croatia.org

Hrvatska kemičarka i izumiteljica

- Diplomirala 1942. na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu
- Razvila Vegetu 1959.
- Dostupna u preko 60 zemalja

Lise Meitner

1878 – 1968

Izvor: jwa.org

Austrijsko-švedska fizičarka

- Suotkrivačica nuklearne fisije
- Teorijski objasnila cijepanje atomske jezgre 1938.
- Nije dobila Nobelovu nagradu - element meitnerij nazvan po njoj

Chien-Shiung Wu

1912 – 1997

Izvor: nps.gov

Kinesko-američka fizičarka

- 👑 "Prva dama fizike"
- 🔗 Eksperimentalna fizičarka
- 📍 Rad na tajnom projektu Manhattan tijekom WWII

Elizabeth Blackburn

1948 –

Izvor: nobelprize.org

Australijsko-američka biologinja

🏆 Nobelova nagrada 2009.

🕒 Suotkriće enzima telomeraze

📈 Istraživanje starenja i raka

Carol Greider

1961 –

Izvor: nobelprize.org

Američka molekularna biologinja

- 🏆 Nobelova nagrada 2009.
- 🕒 Suotkriće enzima telomeraze s Elizabeth Blackburn
- 🔬 Istraživanje telomera i kromosoma

Hipatija

355 – 415

Izvor: smithsonianmag.com

Grčka matematičarka, astronomkinja i filozofkinja

- ★ Jedna od prvih poznatih žena znanstvenica u povijesti
- 🏠 Vodila filozofsku školu u Aleksandriji
- 📖 Komentirala djela Euklida

Emmy Noether

1882 – 1935

Izvor: britannica.com

Njemačka matematičarka

- 👑 Jedna od najvažnijih matematičarki 20. stoljeća
- ⚙️ Noetherin teorem (1918) – temelj moderne teorijske fizike
- “ Einstein: "kreativni matematički genij"

Katherine Johnson

1918 – 2020

Izvor: nasa.gov

Američka matematičarka

- "Ljudsko računalo" u NASA-i
- Izračuni orbitalne mehanike za Apollo misije
- Presidential Medal of Freedom 2015.

Mileva Marić-Einstein

1875 – 1948

Izvor: scientificamerican.com

Srpska matematičarka i fizičarka

- Rođena u Titelu
- Studirala na ETH Zürich - jedna od prvih žena
- Mogući doprinos ranim Einsteinovim radovima

Ada Lovelace

1815 – 1852

Izvor: newyorker.com

Engleska matematičarka

- `</>` Prva osoba koja je napisala računalni program
- ⚙️ Rad s Charlesom Babbageom na analitičkom stroju
- 🎵 Predvidjela mogućnosti računala – glazba, obrada podataka

Grace Hopper

1906 – 1992

Izvor: womenshistory.org

Američka matematičarka i računalna znanstvenica

- Rad na Harvard Mark I tijekom WWII
- Razvoj prvog kompajlera, sudjelovala u razvoju COBOL-a
- Popularizirala pojam "bug" u programiranju

Valentina Tereshkova

1937 –

Izvor: sciencemuseum.org.uk

Ruska astronautkinja

- Prva žena u svemiru 1963.
- Letjela u Vostok 6
- Provela gotovo 3 dana u orbiti, više od 40 krugova

Hedy Lamarr

1914 – 2000

Izvor: nationalww2museum.org

Austrijska glumica i izumiteljica

- Razvoj frekvencijskog skakanja tijekom WWII
- Temelj za Wi-Fi, Bluetooth i GPS
- Holivudska glumica i znanstvenica

Radia Perlman

1951 –

Izvor: invent.org

Američka računalna inženjerka

"Majka interneta"

Izmisliła Spanning Tree Protocol (STP) 1985.

Preko 200 američkih patenata, Internet Hall of Fame

Margaret Hamilton

1936 –

Izvor: mit.edu

Američka računalna znanstvenica

</> Prva "software inženjerka"

👉 Vodila razvoj softvera za Apollo misije

🏆 Presidential Medal of Freedom 2016.

Karen Spärck Jones

1935 – 2007

Izvor: wikipedia.org

Britanska računalna znanstvenica

- Pionirka informacijskog pretraživanja
- Razvoj IDF težinskog faktora
- Temelj modernih tražilica (Google)

Fei-Fei Li

1976 –

Izvor: stanford.edu

Kinesko-američka računalna znanstvenica

- Stvorila ImageNet 2006. – preko 14 milijuna označenih slika
- Ključna za revoluciju dubokog učenja
- Profesorica na Stanfordu

Zaključak

Povijesni doprinos

Žene su kroz povijest dale neprocjenjivi doprinos znanosti, često u izazovnim uvjetima i bez priznanja

Inspiracija

Ove znanstvenice služe kao inspiracija novim generacijama djevojaka i žena za karijere u STEM područjima

Ravnopravnost

Važno je nastaviti promicati ravnopravnost spolova u znanosti i tehnologiji

Budućnost

Budućnost znanosti ovisi o uključivanju svih talenata, bez obzira na spol

Literatura

- [abcgeografija.com](#) (8.3.2026.)
- [enciklopedija.hr](#) (8.3.2026.)
- [britannica.com](#) (8.3.2026.)
- [berkeley.edu](#) (8.3.2026.)
- [nps.gov](#) (8.3.2026.)
- [jwa.org](#) (8.3.2026.)
- [curie-joliotcurie.fr](#) (8.3.2026.)
- [sciencemuseum.org.uk](#) (8.3.2026.)
- [smithsonianmag.com](#) (8.3.2026.)
- [wikipedia.org](#) (8.3.2026.)
- [adiva.hr](#) (8.3.2026.)
- [astroucionica.hr](#) (8.3.2026.)
- [nobelprize.org](#) (8.3.2026.)
- [nasa.gov](#) (8.3.2026.)
- [info.hazu.hr](#) (8.3.2026.)
- [croatia.org](#) (8.3.2026.)
- [scientificamerican.com](#) (8.3.2026.)
- [womenshistory.org](#) (8.3.2026.)
- [globalnews.ca](#) (8.3.2026.)
- [mit.edu](#) (8.3.2026.)
- [stanford.edu](#) (8.3.2026.)